

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

College van burgemeester en wethouders van 's-Hertogenbosch
Postbus 12345
5200 GZ 'S-HERTOGENBOSCH

Erfgoed en Kunsten
IPC 3300

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
781311

Uw brief van
28 april 2015

Uw referentie
SO/BAM/

Datum 8 juli 2015
Betreft Antwoord op uw brief over de subsidies instandhouding monumenten
28 april 2015

Geacht college,

Hartelijk dank voor uw brief met suggesties over de vormgeving van het Brim. U spreekt uw zorgen uit over de toekomst van zeer grote monumenten en vraagt zich af of de huidige middelen en regelingen voldoende zekerheid bieden. U eindigt met een tweetal voorstellen om de knelpunten aan te pakken.

Voordat ik op uw voorstellen reageer, wil ik ingaan op de huidige regeling en de voorgeschiedenis.

U wijst in uw brief in positieve zin op voorgaande regelingen zoals het BRRM. Toentertijd was er echter van veel kanten, zowel van eigenaren als van overheden, forse kritiek op die rijksregelingen. Als voorbeeld citeer ik de provincie Zeeland: *In het algemeen oordelen monumenteigenaren negatief over het huidige stelsel: te ingewikkelde regelgeving; te lange procedures; onvoldoende afstemming tussen overheden; onzekerheid over financiële ondersteuning; de recente verlaging van de subsidiepercentages; en de afnemende inzet en motivatie onder vrijwilligers.*¹

Die kritiek op het oude systeem door eigenaren, gemeenten en provincies is voor het rijk mede aanleiding geweest om het stelsel in 2006 te herzien. Naast het BRRM bestond tot 2006 een onderhoudssubsidieregeling, het Besluit Regeling Onderhoud Monumenten (BROM). Deze laatste kende 50% subsidie toe voor onderhoud aan een beperkt aantal categorieën rijksmonumenten. Vestingwerken bijvoorbeeld konden geen aanspraak maken op onderhoudssubsidie. Om aan de kritiek op het Brom, dat bepaalde monumenten uitgesloten waren, tegemoet te komen, is het Brim toegankelijk gemaakt voor alle categorieën gebouwde rijksmonumenten. In 2010 zijn daar de groene monumenten aan toegevoegd. Om zo'n grote groep monumenten goed te kunnen ondersteunen, is het binnen de beschikbare budgetten een kwestie van passen en meten. Na enkele tussentijdse aanpassingen is de verdeelsystematiek in 2013

---

¹ Provinciaal restauratie uitvoeringsprogramma 2003-2008, provincie Zeeland.

grondig herzien. Het Brim 2013 werkt nu drie jaar. Inmiddels zijn de cijfers vanaf 2013 geanalyseerd en is een prognose gemaakt tot 2018. De cijfers over de eerste drie jaar (2013-2015) schetsen een beeld dat veel monumenten subsidie ontvangen, dat er een proces op gang gekomen is van planmatig onderhoud en dat het stuwmeer uit 2012 snel afneemt. Ik heb de analyse naar de Tweede Kamer gestuurd.

Onze referentie
781311

Net als U constateer ik een mogelijk knelpunt bij de grote monumenten. De oplossing die ik bied en die ik in mijn brief aan de Tweede Kamer beschrijf, zal in 2016 leiden tot nieuwe aanvragen die tegemoet komen aan de behoeften van grote monumenten.²

In 2018 zal het Brim wederom geëvalueerd worden. Dan kunnen we aandacht besteden aan de vraag of een zes jaren systematiek voor onze grootste monumenten wenselijk is. Daarnaast werk ik met het IPO samen aan een samenhangend stelsel van leningen en subsidies die goed op elkaar aansluiten. Ik heb dat onlangs bevestigd door het tekenen van een aanvulling op de bestuurlijke afspraken met het IPO. De resultaten van de gezamenlijke inspanning van rijk en provincies zal bij de Brim-evaluatie in 2018 betrokken worden.

De Federatie Grote Monumentengemeenten zie ik, net als bijvoorbeeld de Federatie Instandhouding Monumenten en de Vakgroep Restauraties, als een belangrijke partner bij die evaluatie.

Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

dr. Jet Bussemaker

---

² <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2015/06/29/kamerbrief-over-subsidieregeling-instandhouding-rijksmonumenten-brim.html>